

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši štev. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Ciril Mohor. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

**Izhaja vsako soboto
ob enajstih dopoldne**

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-vesto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnistvo naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Program slovenske napredne stranke.

Narodni program, katerega je bila sedanja napredna stranka nekdanj z velikim ploskom odobrila, je že davno prah in pepel. Sedaj velja pri tej stranki napredni program. Toda živ krst ne ve, v čem ta program obstoja, ker ga ni nikdar niti sklenilo, niti odobrilo nobeno zborovanje stranke. Stranko vlada kopica prvakov, vse drugo so poslušni backi. Le slučajno se pri posebnih prilikah ti prvaki izdajo, da začno razkladati svoj program. Tak slučaj se je ponudil zadnjo soboto, ko sta na predvečer občinskih volitev v Spodnji Šiški napravila shod glavna strankina prvaka dr. Ravnihar in dr. Tavčar. Govorila sta o programu napredne stranke. Poglejmo, kaj sta predložila ta dva prvaka svojim poslušavcem!

Dr. Ravnihar je zahteval kot prvi pogoj, da pridemo Slovenci do popolne ravnopravnosti: razrušenje dualizma in ustanovitev „pravčatega trializma“. Doseglo bi se to potom federalizma, ali narodne avtonomije. Rekel je, da nam Jugoslovanom treba jasnega programa in jasnih ciljev in da je zato potreben jugoslovanski kongres. Rezultat tega kongresa pa naj bi se utelesil programom vseh političnih strank na slovanskem jugu kot temeljna točka. Tožil je, da v državno-zborskem zastopstvu še ni nobene podlage za tako skupno obravnavanje, kar je pokazalo vprašanje o hrvaški zadevi. Govornik sam je prišel v nesrečen položaj, da ga je S. L. S. vlekla za eno uho, napredni Dalmatinci pa za drugo uho. Prvi stranki je tedaj Ravnihar podpisal znano interpelacijo Hrvaško-slovenskega kluba, o kateri je vedel, da je le plosk ob vodo in katere niso hoteli podpisati napredni dalmatinski poslanci, Dalmatincem se je pa pridružil, ko so zahtevali obstrukcijo. Po tej dvojni ulogi se je hotel zavarovati na obe strani. Ako bi bila resolucija

imela vspeh, bi bili naprednjaki povdarjali, da se je vspeh dosegel, ker je resolucijo podpisal dr. Ravnihar. Ker pa resolucija dosedaj še ni imela uspeha, pa naprednjaki kriče, da so tega edino le krivi klerikalci, ker nočejo obstruirati. Naravnost bedasta je tedaj konkluzija, katero je iz tega dvostranskega postopanja izvajal dr. Ravnihar, rekoč: „Pouk, ki sledi iz tega, je pa ta, da so pravi in najiskrenejši prijatelji Hrvatov in Srbov prav možje, ki jih družijo narodno napredna stranka. Ni ga pa bilo nobenega zborovanja, ki bi si bil upal omeniti, da tako delovanje nima nobene jasno začrtane poti, in da na podlagi tako omahljivega programa in vednega hujskanja nikdar ne pridemo do političnega zjedinenja.“

Kot drugo točko naprednega programa je dr. Ravnihar označil potrebo, da se slovenski narod dvigne na kolikor mogoče visoko kulturno stopnjo, da se gospodarsko osamosvoji in da se izvede socialna pravičnost na podlagi enakopravnosti vseh stanov. Te točke so posnete iz programa S. L. S. Ta stranka jih tudi dejansko izvršuje v vsem svojem delovanju. Toda kaj opazujemo danes? Ravno napredna stranka dela z zavajanjem ljudstva v neizmerno uživanje na propad kulture, dela s sleparstvi in polomi pri denarnih zavodih na propad narodnega gospodarstva in dela z izključenjem duhovskega stanu iz politike na propad pravičnosti in socialne enakopravnosti. Z možmi takih nazorov hoditi skupaj na kongres in vsejati se za eno mizo, je izključeno.

Še jasneje je pa dr. Ravnihar označil program napredne stranke s to-le izjavo: „Obžalujem, da se ni našla pot za skupno postopanje s socialno demokracijo, zakaj takega skupnega postopanja bi bilo treba iskati vedno in povsod, kjer in dokler imamo skupnega protivnika v klerikalizmu. Zveza stranke, ki je svobodnomiselna in napredna (tu je govornik namenoma izpustil pridevek: narodna), s klerikalci je nenaravna in

nenravna.“ Kaj tedaj čeka o jugoslovanskem kongresu dr. Ravnihar, če sam javno pove, da je zveza njegove klike z večino slovenskega naroda nenaravna in nenravna? Pač pa se mu zdi pravično in pošteno, da se nekdanja narodna stranka združi s stranko, ki je načelno nasprotna vsaki narodnosti, s socialno demokracijo. — Poroka se, da so to nenaravno Ravniharjevo godiljo mnogobrojni poslušavci sprejeli z dolgotrajnim navdušenim odobravanjem.

Nastopil je drugi veljak napredne stranke, dr. Ivan Tavčar, ki je omenil, da mu po krasnih besedah svojega predgovornika ne bode treba dolgo govoriti. In res je vodja stranke vrgel na Ravniharjevo godiljo samo par ocvirkov, s katerimi je istinito osmešil predgovornika in samega sebe. O socialnih demokratih, s katerimi je dr. Ravnihar priporočal zvezo, je rekel dr. Tavčar, da so se zvezali z Nemci in da so ti Nemci sovražniki slovenskega naroda. Rekel je tudi, da je to napačna politika, če se ustanavljajo konsumna društva in če hočemo sami biti mesarji, peki in branjevci, na kar delajo socialni demokratje. Bojimo se, da je bil dr. Tavčarju, ki je podpisal zvezo z Nemci, ta nastop proti Nemcem samo intervallum lucidum, kateremu bo pa sledila še temnejša noč, ako bo to zahtevala svobodna misel, ki je pred leti zvezala dr. Tavčarja in Schwegelna. Nihče tudi ne more dvomiti, da bi dr. Tavčar sam pomagal shovati konsumna društva, ako bi trgovci bili odločni pristaši S. L. S. Niti povdarjati nam ni treba, da liberalci z gospodarskim bojem ne-le groze, ampak ga tudi resnično izvajajo, kjerkoli morejo. Zato je nadaljni izrek dr. Tavčarja, da smo vsi Slovenci, kar nas je, pravzaprav reveži in bi morali skupaj držati, skrajno hinavski in resnega politika ni vreden. Kdor tako politizira, se je vsedel na stol, ki je izgubil že tri noge in na četrti stati ne more. Resnemu politiku vzbuja le pomilovaven smeh, da so šišenski naprednjaki pripravljali kompromis s socialnimi

PODLISTEK.

Janko Bajdè:

Grajski lovec.

Dalje.

„Bojim se, gospica, da je že prepozno. Tudi dvomim, da bi me kmetje v tej stvari poslušali. Če ga more še kdo rešiti, storiti morete to edino le vi. Ljudstvo pozna vašo dobrotljivost, vam je zanj hvaležno in vas visoko spoštuje. Podvizajte se, da storite, kar je mogoče!“

Preteklo je par sekund. Ključ v vratih se je zavrtel in stala je pred njim bledega lica, le za silo opravljena.

„Hitiva, gospod!“

Hrušč se je nekoliko podel. Ko prideta do graščakovega stanovanja, zapazita pred njim peščico kmetov, ki so bili v ljutem boju z graščakom. Meči so se bliskali v svitu plamenic in čul se je udar na udar.

„Stojte, prijatelji!“ zakliče Gregor; a bilo je — prepozno. V istem trenutku se je zgrudil graščak, od Matevža smrtno zadet, na tla. Iz globoke, zevajoče rane mu je curkoma vrela kri.

Ko Tamara to vidi, omahne, in padla bi bila na tla, da je ni Gregor prestregel v roke. Držal je v svojih rokah bitje, po katerem je hrepenel toliko časa, ki mu je dražje, kakor vse na svetu. Izpreletavalo ga je na stotine raznih občutkov. Je li vreden, da se je dotakne? Ali ni tudi on kriv smrti njenega očeta?

S hrešččim glasom zaukaže kmetom: „Opravili ste, kar ste hoteli; sedaj pa proč od tod —

proč iz nesrečnega kraja!“ Kakor majhno dete je dvignil Tamara in jo odnesel v temno noč, da bi ji kdo ne storil kaj žalega. Stopal je tako hitro, da mu ni mogel slediti nihče.

Po naporni hoji jo čez nekaj časa položi na mehke mah in se ne gane od nje. S strahom pričakuje trenutka, ko bo odprla oči. Jasna luna posije izza oblakov.

Preteklo je kakih pet minut. Njene trepavnice se težko dvignejo in pogled, poln žalosti in strahu, zadene Gregorja.

„Kje je moj oče?“ vpraša Tamara s slabotnim glasom. „Je še kaj upanja, da ozdravi?“

„Ne vznemirjajte se preveč, gospodična!“ pravi Gregor. „Rad bi mu bil ohranil življenje radi vas — a bilo je nemogoče. Zgrudil se je, smrtno zadet, v onem trenutku, ko sem hotel posredovati. Ne proklinjajte me radi tega, ne odvracajte od mene svojih oči, ki so mi solnce, brez katerega mi ni živeti, ne odtegujte mi roke, ki me more edina rešiti! Ah, kako me peče tu notri, kako me trpinči misel, da sem deloma tudi jaz kriv smrti vašega očeta. Prizadel mi je sicer brezmejno krivico, osramočenje, ki ga ne pozabim nikdar, vendar zakaj mu nisem odpustil, zakaj nisem pozabil vsega radi vas! Tamara, ljubim vas od onega trenutka, ko sem vas prvič videl — ljubim vas...“

„Proč, izdajica! proč od mene, pošast!“ vsklikne z nenavadno močnim glasom Tamara in plane kvišku. „Na tvojih rokah se poznajo sledovi krvi mojega očeta. Hudodelcu naj bi po-

darila svoje srce, ž njim naj bi skupno živela pod eno streho? Ne, ne — tega ne storim nikdar! Zaman si prizadevaš, pridobiti si mojo naklonjenost — mojo ljubezen; zaničujem te iz dna srca! Čemu si me sploh prinesel sem? Zakaj me nisi pustil na gradu pri očetu, zakaj tudi mene nisi velel umoriti? Ha, sedaj se mi svita! Na tem kraju si mislil, da boš lažje ukrotil svojo žrtev. Toda zmotil si se. Le pritakni se me in zabodem si v srce bodalce, ki ga nosim vedno s seboj.“

Tamara je zbežala proti gradu.

Kakor strela z jasnega, so zadele Gregorja te besede. Da bi mu očitala ona kaj tacega, tega si ni mislil. Slutil je sicer, da se bo branila, uslišati ga, a da ga bo zavrnila tako odločno, da ga bo tako ponižala, to se mu niti sanjalo ni. Imenovala ga je morivca? Res, v prvi strasti bi bil tudi on planil na graščaka in se boril z njim z orjaško močjo; potem pa, ko je prosila zanj, si je vendar prizadeval, da bi ga rešil.

Ko je prišel Gregor v skrivališče, je bila že zbrana cela četa. Neko satansko veselje se je zrcalilo vsem raz zagorelih obrazov. Iz nezadovoljnih so postali uporniki, ki so se navduševali za misel, da napovedo zavratno vojno vsem graščakom in zatiravcem ljudstva.

Zastudila se je Gregorju ta druhal, katere glavar je bil postal po naključju. Hotel je biti sam. Odhitel je v gozd, v oni kraj neskaljenega miru, kjer je našel že tolikokrat uteho.

Nebo se je polagoma razjasnilo in na sinjem oblaku je plavala luna med tisoči zvezdic. Gozd

demokrati, da se je pa ta kompromis razbil le vsled tega, ker so sociji preveč zahtevali.

Napredna stranka je tedaj stranka brez programa, se vrti kakor muha v močniku in le nestrpno čaka, da bi jo ven potegnili — brezdomovinski rdečkarji.

Trilizem.

Še jse bo odteklo nekaj Save, predno bo ideja o trializmu dobila meso in kri. Vendar smo stopili za korak bližje uresničenju te ideje mnogo preje, kakor smo se nadejali. Knez Schwarzenberg, ki je v delegaciji govoril za trializem, je sprožil z visokih krogov kamen, čigar kotalicanje je zbudilo mnogo pozornosti v vsej monarhiji. Zaječali so Nemci in Madjari. Nemci, ki so imeli v svojem programu osamosvojitve Dalmacije, so zdaj naenkrat spoznali, da to ni nič drugega, kakor začetek trializma. Začel se je podirati tudi nemški up na most do Adrije. Navdal jih je strah, da utegnejo Slovani zasesti Trst in Reko, s čimur bi bili Nemci odrezani od morja. Dozdevati se jim je začelo, da utegne priti še hujše. Ako bi se Hrvaška odtrgala od Ogrske in bi združena z Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in drugimi jugoslovanskimi deželami dobila kaj besede v avstrijski poslanski zbornici, potem bi bila ondi čisto slovanska večina tako velika, da bi se pred njo nemški Mihel moral skriti pod klop. Madjari itak vedo, da bi bilo konec njih slave in razširjanju „domovine“, ako bi jugoslovanske dežele postale le količkaj samostojne. Volkovi so se začeli bati za svoje lačne želodce. Zato so Nemci in Madjari zakričali, da je misel o trializmu izdajstvo in so začeli podtikati možem, ki se zanjo vnamajo, srbofilstvo in revolucionarno politiko. Bobni in trobente nasprotnikov napovedujejo tedaj ljut boj. Kako se bo ta boj končal, ne ve nihče. Včasih smrt enega človeka odloči usodo celih narodov.

DOPISI.

Tržič. Socijalno-demokratska „Zarja“ trdi v nekem dopisu iz našega trga, da sta deželna poslanca dr. Zajec in Piber kriva, da sta razveljavljena mandata zastopnikov delavstva Vidica in Dečmana. Na to budalost ni treba odgovarjati na dolgo in široko, saj že vrabci na strehi čivkajo, da bi brez katoliške stranke, ki ima večino v deželnem zboru, ne bilo v nobenem občinskem zastopu delavca. Ta je razširila volivno pravico. In tej se ima zahvaliti delavstvo na Jesenicah, na Koroški Beli, v Idriji in Zagorju, da je zastopano v občinskih odborih. Dr. Zajec in Piber nista kriva razveljavljanja občinskih mandatov, pač pa tisto županstvo, s katerim je bila socijalna demokracija pri zadnjih volitvah združena. — Romarski izlet priredi jutri društvo sv. Jožefa na Brezje. Ondi bo ob 9. uri sv. maša. Večernice bodo v Ljubnem.

s svojo tihoto in jasna, bajno-krasna noč sta pomirljivo vplivala na Gregorjevo razburkano živčevje. Sčasoma se je umiril in pričel trezno misliti.

„Mi je li še obstanka na svetu? Izgubil sem vse. Domov se ne morem in ne smem povrniti. Sosednji graščaki bodo gotovo maščevali svojega tovariša in mene bi prvega zadela kazen. Ako me vjemo, ne čaka me drugega, nego sramotna smrt na vislicah. Ne, to se ne zgodi nikdar! Raje si prebodem sam z mečem srce. Ni li tudi najbolje, da storim to? Ona, ki jo ljubim z vsem ognjem, za katero bi daroval vse, ona me zaničuje!“

Že mu je posegla roka po meču, že so se oklenili prsti njegovega ročaja — v tem hipu se utrne zvezda ravno pred njegovimi očmi. Osupel izpusti meč, nova misel se mu porodi v glavi. „Morda pa je bila to moja zvezda, mi li ne nannanja s tem nebo samo, da bo kmalu končan tek mojega življenja? Kaj bi rekla dobra mati, ako bi ji storil to sramoto! Ne, samomorivec nočem biti!“

Nekako žalostno je prisijalo drugo jutro solnce izza oblakov. Njegovi žarki so medlo obsevali grad Gamberk. Zmedenost je vladala kroginkrog. Mukalo je v hlevu lačno govedo, ki je zastonj čakalo, da dobi običajne krme. Povezani hlapci so bili rešeni vezi in odposlani na sosednje gradove po pomoč.

Začuje se glas rogu. Kaj pomeni to? Se li bliža pomoč, ali se vrača sovražnik? Nestrpno so pričakovali vsi rešitve te zagonetke.

Konec prih.

Iz Železnikov. Večkrat je bil že kdo poslan po aprila, tako pa ni bil zlepa še kdo potegnjjen, kakor Železnikarji letos, zadnji dan aprila. Zgodilo se je pa takole: Matevž je rekel svojemu stricu Janezu javno na cesti: „Stric, volitve so zavržene!“ Stric je dejal: „No, bomo pa še enkrat volili.“ Te besede je slišala Rezika, ki je slučajno stala pri oknu svojega stanovanja. Ta Rezika je cvet napredne misli. Zato je bila silno vesela, ko je izvedela, da so zavržene občinske volitve, pri katerih je zmagala S. L. S. Ni pretelo deset minut in že je nosila Rezika okoli novico, da so volitve ovržene. Liberalci ji niso precej verjeli, pa ona je zatrjevala, da mora že res tako biti, ker je Matevža sama slišala in da mu je šlo na jok, ko je to stricu pravil. Tedaj so vsi liberalci verjeli. Tiščali so glave skupaj in ta novica je šla po trgu od hiše do hiše. Gospa Jerica, ko so to izvedeli, so pa še celo rekli: Če gremo pomoči iskat tudi v pekel, klerikalce in pa farje bomo vrgli pri volitvah, to je gotovo!“ Liberalci so pili in vpili: Živio! Toda, o joj, poslani so bili samo po aprila. Volitve so potrjene in župan ne bo liberelec! Mladenč S. L. S.

Iz Šiške. Šiška je bila zadnja leta razvpita kot najhujše gnezdo socijalnih demokratov. Debeli Anton Kristan, ki si je zgradil tu vilo, je že v duhu zasedel županski stolec. Prišle so občinske volitve. Socijalisti so si bili gotovi zmage vsaj v dveh razredih A, glej spaka! Z največjo težavo so si priborili tri moze izmed 30. Liberalci so dali svojim zaveznikom dobro po hrbtu. Sedaj imajo rdečkarji tri dolga leta časa premišljevanja, da ni dobro liberalcem vdinjati se in jim zvesto služiti.

Konferenca bivših saborskih poslancev hrvaške stranke prava, ki je bila dne 9. t. m. v Opatiji pod predsedstvom dr. Mile Starčevića, je izrekla soglasno zahvalo hrvaško-slovenskemu klubu, ki se je odločno postavil, da se pravično reši hrvaško vprašanje, in je brzojavno naprosilo dr. Šusteršiča, da sporoči to zahvalo posameznim klubom, ki so se pošteno zavzeli za obrambo hrvaškega naroda. — Hud poper za ljubljanske liberalce! Tolažijo se v „Narodu“ s tem, da ni nobenega Dalmatinca v hrvaškem saboru!

V državnem zboru delo zopet ne gre naprej. Zadnje dni so se nemški poslanci grdo med seboj zmerjali, da je moral nastopiti grajavni odsek. V bosenskem odseku, ki je zboroval pod predsedstvom dr. Kreka, so se sprejeli predlogi, ki se tičejo aneksije Bosne in Hercegovine.

Sleparstvo pri volitvah. Pri dunajskih volitvah so Judje grozovito sleparili in kupovali glasove. S temi kupljenimi glasovi je bil izvoljen kandidat Moišl. Odšel je samo agitatorju Riedlingu za podkupovanje volivcev 5000 K. S takimi sredstvi prospeva napredna misel. Izvolitev Moišla bo ovržena.

V Belgradu so Madjari napravili industrijsko razstavo, katero so Srbi radi razmer na Hrvaškem bojkotirali. Obiskovavcev je imela razstava le 175 in potem so jo Madjari zaprli.

Sestanek jugoslovanskih kraljev. V Sofiji se baje snidejo bolgarski, srbski in črnogorski kralj dogovorno z ruskim carjem.

Na Francoskem se vrše občinske volitve, pri katerih je bilo ustrelenih že 12 možkih. — Roparji apaši še vedno nadlegujejo Pariz — središče kulture in napredka! Vjete roparje so pariški porotniki oprostili. Pariški časniki trdijo, da so to storili iz strahu pred roparji. Sicer so pa med porotniki komunardi, ki svojih bratcev obsoditi ne morejo.

Holmska gubernija na Ruskem bode vkljub ugovoru Poljakov, ki so zapustili pri sklepanju predloge sejo dume, odcepljena.

Italijansko-turška vojska. Italijani so 4. t. m. zjutraj zasedli otok Rodos v Egejskem morju pod vodstvom generala Ameglio. Turki se jim niso upirali. Otok Rodos ima 1460 km² in šteje 30.000 prebivavcev, med njimi je $\frac{2}{3}$ Grkov, 7000 Turkov, 2500 Židov in 600 katoličanov. Tu je sedež avstrijskega podkonzula in avstrijske postaje za parnike. Italijani pravijo, da hočejo s tem Turka prisiliti k miru. Na otoku so imeli Italijani 7 ranjencev, Turki pa precej več. Okrog 50 Turkov so Italijani vjeli. V Rimu so sprejeli z neizmernim veseljem poročilo, da italijanska zastava vibra na otoku Rodos in da se je guverner moral udati brez boja. Italijanov se je na otoku izkrcalo 10.000, guverner je pa imel le 2000 mož posadke.

Novičar.

Shod „Kmečke zveze“ v Kranju. Zadnji ponedeljek je govoril na shodu v „Ljudskem domu“ deželni odbornik g. dr. Pegan o veliki važnosti Mojzesove postavodaje glede agrarnega vprašanja. Uvodoma je omenjal propad slavnih narodov grškega in rimskega. Oba ta dva naroda, kakor tudi več drugih, je propadlo zato, ker niso znali pravilno rešiti kmečkega vprašanja — Izraelcem se je godilo dobro, dokler so se držali Mojzesovih postav, ki so zapovedovale, da se mora zemlja razdeliti med rodove, ki jo morajo obdelovati in smejo prodajati le pridelke, ne pa zemlje same. Mojzes je s tem povedal, da ljudje

niso lastniki zemlje, ampak samo najemniki tega, kar je Bog ustvaril. Tudi dandanes bi moralo veljati načelo, ki so je imeli Izraelci: Vsaka rodbina naj ima toliko zemlje, kolikor je potrebuje za svoj obstanek, toda od te zemlje ne sme nič proči prodati. Temu pa ni dandanašnji tako. Kmet sme prodajati in kosati zemljo, kakor se mu ljubi, in rečem le: ako se našemu kmetu ne zabrani prosta prodaja in razkosavanje zemlje, preti slovenskemu narodu isti pogin, kot je doletel že toliko narodov. — Sadjarski inštruktor g. Humelek pa je govoril nekoliko o sadjarstvu. Rekel je, da se naš kmet še vse premalo zanima za sadjerejo, ki bi mu lahko prinašala ravnotako lepe dobičke kot kaka druga panoga kmetijstva. Posebno lahko bi se pečali s sadjerejo zato, ker se skoro vsa dela v sadovnjaku vrše od meseca novembra do aprila, ko na polju ni dela. Glede saditve je omenjal, da naj se zasaadi cel sadovnjak samo z eno vrsto dreves, ker je veliko manj dela in ker se večja množina sadja veliko lažje in dražje proda. Drevesa pa je treba tudi snažiti in gledati na to, da ni sadovnjak pregost, sicer manjka drevesom hrane in solnca, da se ne morejo lepo razviti. Pozno v jeseni pa je treba sadovnjak pognojiti ali s hlevskim gnojem, ali gnojnico, ali pa z umetnim gnojilom. Drevesne škodljivce, kakor različne uši, lahko pokončamo s tobakovo vodo, ki jo vlijemo v sadjarsko škropivnico in z njo poškopimo drevo. Na mestu, kjer raste drevo, naj ne raste istočasno nobena druga rastlina. Zato je jako dobro, ako se okoplje parkrat na leto trava pod drevesom, ker le-ta vzame drevesu vso hrano in ga tako počasi umori. G. inštruktor je pokazal tudi praktično orodje: Drevesno krtačo, strguljo in škropivnico. Obljubil je napraviti v jeseni še eno predavanje o uporabi sadja.

„Jugoslovanski škandal“ v občinski seji

v Ljubljani so provocirali dne 8. t. m. liberalci. Svetnika dr. Zajec in Štefe sta stavila umesten predlog, da naj občinski svet napravi manifestacijo v prilog zatiranim Hrvatom. Liberalce je to silno zbadlo, ker so bili že prej sklenili izrabiti to zadevo v zvezi z internacionalnimi rdečkarji za svojo stranko proti poslancem Hrvaško-slovenskega kluba, pa jim je bila vlada shod prepovedala. Dr. Triller je tedaj izjavil, da se take manifestacije ne smejo predlagati, če se ni prej pralašo večinske, t. j. napredne stranke. Nato so liberalci s klislim obrazom glasovali za predlog odbornikov S. L. S., obenem so se pa maščevali s tem, da so našim državnim poslancem izrekli nezaupnico, češ, da ne podpirajo Hrvatov. Ta napad na naše poslance bo sovražnikom Jugoslovčanov napravil veliko veselje, vso akcijo pa precej občutljivo oškodoval. Pri takem postopanju, če se drega sobojevnika pod rebra, ni čudo, da se ničesar ne doseže. Nemci so šli zato iz posvetovavnice, da so se zunaj lahko na glas v pest smejali jugoslovanski jedinstvi. Dr. Triller je govoril o parlamentarni navadi, da se take manifestacije določijo le dogovorno z večinsko stranko. Če je to res, potem naj si pa to zapomni dr. Ravnihar in liberalno časopisje, ki se nič ne briga za večinsko našo stranko v parlamentu.

Posredovavni uradi — zapovedani! C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju je poslalo vsem županstvom odlok deželne vlade, da se posredovavni urad mora ustanoviti v vsaki občini, ali pa se mora prositi dovoljenja, da se občina, ki takega urada samostojno ne ustanovi, priklopi drugi občini. Kaj poreče zdaj g. dr. Štampihar pri prihodnji občinski seji v Kranju?

Vinarsko rodoljubje. Po „Jurjevanju“ na Ljubljanskem Gradu je pisal „Narod“: „Skoro vsa Ljubljana je romala včeraj k patronu sv. Jurju.“ „Dan“ je pa te romarje bolj natanko seštel in je prinesel poročilo: „Tridesettisoč ljudi je bilo včeraj na Gradu... Sv. Jurij prinese naši šolski družbi zopet lep pomladanski prispevek.“ Kakšen je li ta lepi prispevek? „Vrta šentpeterska podružnica je dobila za razpečani narodni kolek in razglednice celih 11 K 80 v, čisti dobiček jurjevanja je pa 292 K 85 v, skupaj 304 K 65. Trgovec Magdič je pri prodaji narodnih znakov napravil dobička še 8 K 75 v.“ — „Iskrena hvala požrtvovavnim damam in rodoljubnemu občinstvu!“ kliče „Slov. Narod“. — Res vredno je hvale to rodoljubno občinstvo, kajti na vsakega pride en vinar. Na Gorenjskem pa otroci, kakar gredo k „ofru“, nesejo vsaj po krajcarju.

Pribijemo! „Ob času velikega navdušenja za slovensko vseučilišče je prišel dar 1000 K od koroškega župnika Wieserja — kdo mu je sledil?“ — „Razen Slovencev ga ni tako malega naroda, da bi se celo pri narodno-obrambnem delu medsebojno klal in zlorabljal narodno-obrambni moment v strankarsko-politiške svrhe.“ — „Posledice pri Cirilmetodovi družbi postajajo vedno občutnejše, ker postajajo dohodki Družbe manjši, a potreba novih šol in sredstev vedno večja. Grozi nam na ta način takorekoč narodni pogin, a slovenski narod se v večini le malo tega zaveda.“ — „Krivi so temu naši narodni voditelji, ki odtujujejo maso pravim narodnim smerem in vzgoji naroda za čut požrtvovavnosti pri obrambnem delu.“ — „Seveda pri nas se pokažejo ljudje samo za parado, pijača mora teči z miz, oblaki dima se morajo valiti nad glavami — potem je

slavnost . . . vedno pijača, krok, zjutraj maček, taka — mislimo — bodi narodna slavnost.“ — To-le pridigo je naredil „Dan“ dne 6. t. m. cirilmetodarskim fantom v Kranju, menda kot odgovor na krokarski list „Fantovsko Solnce“, kateremu je izdajatelj in odgovorni urednik Franc Crobath ml.

«Bojkotni zmaj». Pod tem naslovom se priporoča „Učiteljski Tovariš“ liberalnim učiteljem in navaja fletno pismo nekega siromašaka, ki bi se rad obvaroval klerikalnega biča takole: „Sam vrag čepi v nasprotnikih in proti vragu je tudi denar, zato ne morem drugače, da se naročim na list . . . Razburjen sem, da se kar tresem. Le pogumno naprej!“

Mrak lega na zemljo gorenjsko. Ta mrak, ki straši po Gorenjskem zadnji čas, je neki sodrug iz Ljubljane. Nedavno je imel shod v Trzinu, menda samo med deseto mašo, kakor je poročal „Domoljub“. Zadnjo nedeljo je osrečil s svojo temoto Jesenice. Pravijo, da koder stopa Mrak, vlada popolna tema. Ubogi delavci, ki tavajo v temi!

„Najboljše sredstvo za pridobivanje naročnikov je način, ki ga oznanja „Jutro“ s sledečo dnevno vestjo: „Največji prejšnji „Jutrovi“ sovražniki so postali prijatelji „Jutra“. Zakaj pa? Zato, ker se boje, da bi jih „Jutro“ ponovno ne prijel za suknjo. Pač žalostno znamenje za list, ki se mora posluževati izsiljevalnih sredstev in groženj z napadi, da si pridobi ali ohrani naročnikov. Kaj takega se pač ne strinja s častniškarsko dostojnostjo!“ — To notico je prinesel „Dan“, naslednik „Jutra“. tistega „Jutra“, ki je že pod streho „Učiteljske tiskarne“ izvajalo čudno prakso, kar lahko dokaže „Narodni parasit“ v Kranju.

List „Jutro“ je nehal izhajati. Zapustil je velik dolg v „Učiteljski tiskarni“. Milan Plut pravi v zadnji številki, da se „Jutro“ ni hotelo prodajati. Prodajal bi pa rad Plut zanaprej neki napredni tednik „Slovanski Jug“ po 10 K na leto, če ga bo kdo plačal.

Zopet eden. V Ameriko je pobegnil zopet eden rdečih osrečevavcev delavstva, namreč voditelj socijalnih demokratov v Slavoniji, po imenu Jožef Lang. Bil je predsednik delavske bolnišnice in zavarovalne blagajne in urednik rdečega tednika „Narodne pravice“. Mož je urejeval ljudsko pravico, sam je pa ni poznal, ker je zmanjkalo iz blagajnic precej denarja. Rdečkar ni več razločil med svojim in tvojim, zato jo je končno popihal čez veliko lužo, da bi mu ne bilo treba jesti ričeta po slavonskih ječah. Pustil je v Osijeku ženo z dvema otrokoma, in sicer popolnoma nepreskrbljene. To je v kratkem času že tretji slučaj. Amerika bo kmalu postala druga domovina vseh rdečih sleparjev in goljufov. Upamo, da bo „Zarja“ pojasnila to čedno zgodbo svojim zapeljanim backom.

Slovensko napredno časopisje pod vplivom Framasonov in Židov. „Slovenski Narod“ se je zadnjo soboto delal silno nevednega, kakor da bi slovensko napredno časopisje ne bilo pod vplivom Framasonov in Židov in bi rad izvedel natančen naslov teh framasonskih družb. Dne 1. t. m. je „Bonifatius-Korrespondenz“ prinesla imena in natančne naslove dunajskih in čeških lož, katerih je skupaj 22. Stvar tedaj ni več tako tajna. Židje imajo na Dunaju v rokah skoro vse časopisje. Da „Narod“ res stoji pod vplivom teh prostozidarskih in židovskih organizacij in dela na njihovo komando, dokazuje sam s članki in noticami danizadnevom. Ker se vse to za las ne loči od onega, kar pišejo o katoliški cerkvi tripičniki in krivonosi.

V Velesovem bo predaval jutri popoldne ob 3. uri v društvenih prostorih g. dr. Edvard Globočnik o škodljivosti alkohola.

Za pokončevanje rjavih hroščev nekatere občine prav pridno delajo. V Kranju je v sredo in danes zjutraj deška ljudska šola z učitelji šla obirat hrošče. Za izgled naj postavimo še občino Predosije. V seji občinskega odbora se je sklenilo, da mora dati nabrati vsak zemljak po 16 litrov, kajzar pa po 8 litrov hroščev brez plačno, kar kdo več nabere, se mu plača po 4 vin liter. Na Rupsi so začeli hrošče nabirati in so prišli do prav lepih vspehov. Odraščeni ljudje, ki hrošče nabirajo, si lahko zaslužijo po 2 do 3 krome na dan, otroci pa do 1 krome. Nabrali so jih dozdaj na Rupsi 2846 litrov in so prejeli 113 K 84 vin. Vse to so zaslužili revnejši prebivalci ene vasi tekom enega tedna. To bodi v izpodbudo drugim občinam.

V Spodnji Šiški so pri dopolnitvi občinski volitvi zmagali naprednjaki nad socijalnimi demokrati s 53. glasovi. Naša stranka se volitve ni udeležila, ampak je le gledala, kako so se bratci lasali.

Župan dr. Tavčar se je šel v Šiško ženit. Spodnji Šiško bi rad spravil pod Ljubljano. Pomislil pa ni, da bi s tem odklenalo njegovega županovanja, ki se opira že sedaj na en sam glas večine.

V Št. Rupertu na Dolenjskem je pri občinskih volitvah na vsi črti zmagala S. L. S. Vsi napredni listi so imeli zadnji čas brez števila dopisov, v katerih se je prorokovalo, da bo S. L. S. popolnoma pobita. Zgodilo se je ravno narobe.

Kregarjeva zadeva pride pred celjsko poroto od 23. do 26. maja.

«Slov. planinskemu društvu» niso hoteli pristopiti ljubljanski socijalni demokrati, ampak so rajše šli na ustanovni s od nemškega planinskega društva „Naturfreunde“. Ako bi naši ljudje naredili kaj takega, napisali bi liberalci deset uvodnih člankov, svojim sodrugom pa nič ne zamerijo.

Častni meščani ljubljanskega mesta so postali: Šolski svetnik Maks Pietersnik, Vaso Petričič in Fran Doberlet.

Gorupovi dediči so darovali v spomin svojega pokojnega očeta v dobrodelne namene 60.500 K. Med drugimi dobijo „Slovenska Straža“ in „Zveza Orlov“ po 1000 K ter reveži v Železnih 300 K.

Umrli je Ljubljani 7. t. m. Simon Pogačar, brat pokojnega knezoškofa Pogačarja, rojen v Vrbi na Gorenjskem. — V Trzinu je umrl dne 5. maja vpok. sodnik g. Rajko Pollak. N. v. m. p.!

Požari. Sirela je ta teden zažgala gospodarsko poslopje Marije Aleš v Šmartinu pod Šmarno Goro. Poslopje je pogorelo. V njem sta vedrila Valentin Medved in njegov sin Janko. Oba sta bila od strele ožgana in sin je umrl. — Strela je udarila tudi v neki kozolec pri Rupsi nad Kranjem. — Janezu Robasu v Tacnu je pogorela hiša. — Pogorel je tudi Valentin Ribič v Zgornjih Pirničah in pa oljarnica v Grabnu pri Medvodah.

Dva laška vohuna so vjeli na Bohinjski Bistnici in so ju prepeljali orožniki v Ljubljansko ječo. Tretji, inženir, doma iz Čedad, ki je dobro govoril slovenski, jima je bil za tolmača. Lahki bolje vedo, kako teče železnica skozi Bohinj, kakor Avstrijci. Vohuna sta italijanska častnika.

Petdesetletnica. V majniku l. 1862 so v Ljubljani poglobljali Gruberjev kanal, da bi osušili barje. Podrli so v Kurji Vasi stari zidani most in napravili čez znižani kanal nov most. S tremi stroji je 70 delavcev zabijalo v zemljo pilote. Da se je moglo voziti na Dolenjsko, so napravili čez kanal najprej začasen lesen most. Te dni se je končalo poglobljanje Gruberjevega kanala, ki je trajalo 3 leta in 3 tedne. Poglobili so sedaj kanal za 2 metra.

Posestvo naprodaj. V narodno zelo ogroženem trgu nekje ob slovenski narodni meji je naprodaj večje posestvo pod zelo ugodnimi pogoji. To posestvo obstoji iz lepe pritlične hiše, v kateri se lahko radi velikih in primernih prostorov otvori tudi gostilna, iz mlina z velikim prometom, žage ter stop. Cena za vse skupaj znaša okrog 100.000 K, od katerih pa bo potreba v gotovini izplačati k večjemu 20—30.000 K, ostala kupnina pa ostane vključena. Pojasnila daje „Slovenska Straža“ v Ljubljani.

Posestnikom srečk na znanje! Naš list bo odslej priobčeval glede vseh važnejših srečk po vsakem žrebanju številke z glavnimi in večjimi dobitki izžrebanih srečk. Kdor pa bi rad zvedel, če je bila ta ali ona srečka izžrebana s kakim manjšim dobitkom, ali kdor bi v zadevah srečk zaželel poljubnih drugih informacij, naj se obrne na gosp. Valentina Urbančiča, Ljubljana, Kongresni trg štev. 19, ki za „Slovensko Stražo“ opravlja zadevni posel. Za odgovor je pridejati znamko. Proti majhni odškodnini v korist „Slovenski Straži“ pa se v svrhu skrbnega pregledovanja po vsakem žrebanju od vsakogar prejmejo številke njegovih srečk v evidenco. Za dotičnike, ki so kupili srečke v korist „Slovenski Straži“, se vrši pregledovanje brezplačno.

Kadilnikovo kočjo otvori slov. planinsko društvo dne 26. maja.

Č. g. Jakob Razboršek, ekspozit pri Sv. Joštu, je dobil župnijo Tunice.

Kumniška železnica je povozila Marijo Kvas iz Jarš. Vlak ji je odtrgal obe nogi, eno roko in glavo.

Birmanske listke tiska in prodaja naša tiskarna v Kranju.

Današnji številki smo priložili cenik g. Valentina Rozmana v Kranju, na kar opozarjamo svoje čitatelje. — Priložen je tudi vozni red.

Na tedenski semenj v Kranju dne 6. t. m. je bilo prignanih: 251 glav domače govede (za mesarja 95), 12 telet, 21 glav bosenske govede, hrvaške govede 0 in 389 domačih prešičev. Cena za kilogram žive teže: za pitane vole 96 v, za srednje pitane vole 84 do 88 v, za nepitane 78 do 80 v, za bosensko goved 86 v, za teleta 1 K 20 v, za pitane prešiče 0 K 00 v, prešiči za rejo 2—3 K. — Za 100 kg pšenice 23 K; rž 23 K; ječmen 21 K; oves 21 K; koruza 22—24 K; ajda 24 K, prosa 21 K; krompir 10 K — v, fižol (rdeč) 44 K, koks 48 K, detelja 160 K, slanina 1.80 do 1.90 K, drva (trda) 18 K, drva (mehka) 10 K, maslo 3 K, jajce 6 v, seno 7 K, pšenična moka 37 v, kaša 32 v, ješprenj 32 v.

Godovi prihodnjega tedna: Nedelja (12.) sv. Pankracij, m.; ponedeljek (13.) sv. Servacij, šk.; torek (14.) sv. Bonifacij; sredo (15.) sv. Zofija, m.; četrtek (16.) Vnebohod in sv. Janez N.; petek (17.) sv. Maksima, dev.; sobota sv. Feliks, spozn.

Velike povodnji so na Predarlskem, Solnograškem, Tirolskem in Bavarskem. Voda je podrla več državnih mostov, izpodkopala več hiš in

železniško progo in cele doline izpremenila v jezera. Na Bavarskem je deževalo 40 ur neprenehoma.

Globočina Jadranskega morja. Najbolj globoko je Jadransko morje med Novim in Kotrom. Globočina morja znaša 1300 metrov.

Advokat dr. Sovilski v Lvovu je ogoljufal poljske plemenitnike za pol milijona kron. Advokata so zaprli.

Prvoobhajanci pri sv. Očetu. Nedavno se je pripeljalo s posebnim vlakom s Francoskega v Rim 300 prvoobhajancev. Pridružilo se jim je še 1000 italijanskih otrok, ki so bili prvi pri sv. obhajilu, in so šli skupaj v Vatikan. Sv. Oče jih je ljubeznivo sprejel in jim odprl vatiškanske vrtove. Dva francoska dečka sta se sv. Očetu zahvalila za dekret, da smejo otroci tako mladi k sv. obhajilu. Oddala sta sv. Očetu štiri debele zvezke, v katerih je bilo 135.330 podpisov. Podpisali so se namreč tisti otroci na Francoskem, ki so na praznik sv. Jožefa, patrona Pija X., prejeli sv. obhajilo in je darovali po namenu sv. Očeta. Potem so vsi otroci poljubili papežu prstan. Prejeli so od papeža tudi v dar umetno izdelano svetinjico srca Jezusovega, visečo na svilnatem traku v papeževih barvah. Na eni strani svetinjice je bil napis: „Glej Srce Jezusovo, ki je ljudi tako ljubilo!“ na drugi strani pa: „Katoliško in francosko vsikdar!“ Sv. Oče je otroke ljubeznivo nagovoril v francoskem jeziku. Navzočih je bilo tudi več kardinalov in škofov. Ljudje so bili pri tej slavnosti tako ginjeni, da so jim tekale solze po licih.

V Milanu je neki podivjanec na ulici prerezal z velikim nožem vrat duhovniku Dela Valle. Potem je šestkrat ustrelil na ljudi, ki so se ondi izprehajali in je tri ranil. Napadavec je bil zmešan od branja slabih časopisov.

SLOVSTVO.

Mlekarstvo s črticami o živinoreji. Priročna knjiga za mlekarje, odbornike mlekarskih in živinorejskih zadrug ter za ljubitelje mlekarstva sploh. Spisal Anton Pevc, deželni mlekarski inštruktor na Kranjskem. Prvi snopič s 104. slikami. Natisnila in založila Ig. pl. Kleinmayer & Fed. Bamberg v Ljubljani. Cena 4 K. Knjiga obsega 178 strani, na katerih je pisatelj s skrbno pazljivostjo zbral vse ono, kar mora vedeti o mlekarstvu mlekar, kakor tudi vsak živinorejec, ki redi molzno živino. Prvi del tvorijo „Črtice o živinoreji“; tu se razpravlja o hlevih, o načinu krmljenja krav, o molži in nakratko tudi o svinje-reji. V drugem delu se peča pisatelj z mlekom, z njegovo naravno in kemično sestavo ter s činitelj, ki morejo ugodno ali neugodno vplivati na sestavo in trpežnost mleka. Navedeni so nadalje razni načini za preizkušanje mleka. Nato pride pisatelj na dobavo smetane s pomočjo težnostne in centrifugalne sile, omenja zgodovino in tipe posnemavnih strojev ter sklene z izdelovanjem in mikroskopično sestavo masla. Knjiga je primerno ilustrirana, deloma prav dobra in je želeli, da posežejo po njej ne samo večaki, temveč tudi vsi boljši živinorejci. Pisatelju je posebno všeč živinoreja na Danskem. O knjigi bomo še govorili. Za danes le toliko omenimo, da bi bilo bolj prav, ako bi bila knjiga bolj poljudno spisana, ker naši mlekarji in živinorejci niso učeni moške.

Novije vesti.

Ljubljanskega tržnega nadzornika Ribnikarja je včeraj sodišče dalo pod ključ zaradi 20. septembra.

Za evharistični shod na Dunaju se bodo napravili po kranjskih župnijah te dni pripravljavni odseki.

V državnem zboru so včeraj sklenili premembo delokroga nekaterim ministrom in nekih točk kazenskega zakonika. Grajavni odsek je dosegel poravnavo med poslanci, ki so se psovali. Potem je bila debata o znižanju hišnonajemninskega davka.

Na Hrvaškem nasilstva trajajo dalje. Bivši poslanec Pisičić je prišel v Zagreb, pa so ga prijeli, ga gnali v Sisek in mu tu naznanili, da mora iti iz dežele. Šel je v Celje. Nemca Bergsteina, ki je pisal za trializem, so iz Zagreba odgnali na Dunaj. Cuvaj je zaplenil celo neko izjavo hrvaškega ministra.

Dunaj. Za prihodnjega hrvaškega bana je določen ministerjalni svetnik baron Ivan Skerlec, ki je rodom Slovenec. Cuvaj je bil včeraj v Budapešti pri ministru Josipoviću.

Albanci so se zopet spuntali. Pri Ipeku so pomorili več turških vojakov.

V pruskem deželnem zboru je policija socijalnodemokratskega poslanca Borchardta dvakrat nesla iz zbornice, ker ni dal miru z medklaci.

Italijansko-turška vojska. Turki so začeli spuščati skozi Dardanele ladje, katerih se je že 300 nabralo. Iz smirenskega vilajeta so Turki zapodili vse Italijane razen delavcev in duhovnov. Italijani so zasedli otok Karpatos.

Rodos je v blokadi. Italijani so vjeli 30 turških ladij, odpeljali na Laško valija z Rodosa in mudirja s Stampalije ter 107 vjetih turških vojakov in 19 orožnikov.

Karun pripoveduje, kako se je rešil s „Titanica“.

Franc Karun, doma z Milj pri Kranju hišna številka 10, se je rešil, kakor smo že poročali, s svojo petletno hčerko Ano s „Titanica“, utonil je pa njegov svak Janez Merkun. Karun je popisal svojo rešitev v američkem listu „Gl. N.“ takole: „V Galesburgu Ill. imam ženo ter pet otrok. Po posredovanju tvrdke Frank Sakser v New-Yorku sem odpotoval na obisk v staro domovino dne 14. marca. Ko sem doma vse opravil, sem se vrnil s hčerko Ano in svojim svakom J. Merkunom v Ameriko. Ukrkali smo se na „Titanic“ dne 10. aprila v Cherbourg. V usodni noči sem spal, ko je ladja trčila ob ledenik. Sinek me ni vzbudil, pač pa je nastala zmešnjava na krovu. Zdelo se mi je, da se je moralo nekaj pripetiti, in zato sem se oblekel in odšel gori. Tam so mi povedali na tozadevno vprašanje, da je ladja nekam zadela, in da moramo vsi utoniti. Tega nisem verjel, kakor tudi nihče drugi ne. Vsi smo bili trdno prepričani, da se orjaškemu parniku ne more nič zgoditi. Ko sem se pa spodaj na lastne oči preprčal, da je led predril stranice, in da prihaja voda noter, sem odšel s svojo kabino po hčer in svaka. Ko pridemo na gorenji krov I. razreda, mi neki mornar iztrga otroka in nese v rešivni čoln. Tudi jaz stopim za njim, a so me hoteli zadržati. Na to pa primem hčer in pravim, da se ne pustim ločiti od nje. Znabiti bi me bili vendar iztirali iz čolna, da me ni rešil neki mornar, ki je imel večkrat opravka v moji kabini, in kateremu sem včasih postregel s pristnim domačim brinjevcem. Rekel je namreč drugim, naj me pustijo, in tako se je zgodilo. Svaka so pa zrinili proč, in takrat sem ga zadnjič videl. V rešivnem čolnu sem bil jaz razun mornarjev edini možki. Hitro smo odveslali od potapljačega se parnika. Kmalu zatem, ko se ozrem nazaj, je nastala na parniku strahovita razstrelba. Ladja je stala skoraj navpič s prvim koncem, nato je parkrat počilo, in vse je izginilo v vodi. Nikdar ne pozabim strašnega kričanja, ki je nastalo. Rešeni v čolnih so bili nekaj časa vsi prevzeti groze. Nato pa so nastali prizori, katerih ni mogoče ne dopovedati, ne napisati. Neizbrisno mi ostanejo v spominu! Morje je bilo popolnoma mirno in in gladko. V najhujšem mrazu smo vozili štiriinpol ure, dokler nismo proti jutru opazili parnik „Carpathia“. Rešivci so bili mnenja, da smo napol mrtvi. Zavili so nas v odeje, nam dali okrepljajočih pijač in vsega, kar smo hoteli. V New-Yorku so nas naložili na avtomobile in odpeljali v razne bolnišnice. Kar nas je bilo katoličanov, smo prišli v St. Vincent bolnico. Tam so nam dobro stregli, da bolj sploh ne bi bili mogli. Dobil sem takoj obleko, 25 dolarjev v gotovini in vozni listek v Galesburg, in v soboto še eno obleko.“ Nad štiriurna blodnja po morju v rešivnem čolnu Karunu ni škodovala. Tudi njegova mala hčer Ana je zdrava. Karun je imel v obleki, v kateri se je rešil, 700 dolarjev v gotovini. Ta denar je rešen, njegova prtljaga pa se je potopila. Na vprašanje, če je videl, ako so streljali častniki na moše, ki so s silo hoteli priti v rešivne čolne, je odgovoril, da ne. Pač pa je slišal strele iz samokresa, a je menil, da so kakšna znamenja. Povedal je nadalje, da so zapazili s parnika ledene gore že v soboto, a se zanje ni nihče zmednil. — Kolizija se je pripetila po ladijskem času nekako ob enajstih. Njegova ura je kazala po evropskem času polštirih zjutraj. Ko je ladja trčila, je bilo nekaj časa na krovu parnika vse mirno. Šele potem, ko so spoznali potniki resno nevarnost, je nastala velikanska zmešnjava. Ljudje so kričali in molili, da bi bila pa godba igrala žalostinske, ni slišal. Slišal pa je še dve uri potem, ko se je ladja že potopila, kričanje potnikov, ki so si naredili rešivne pasove in plavali po ledenomrzli vodi. Toda pomagati jim ni bilo mogoče! Ko se je parnik potopil, je bil čoln oddaljen od njega kaka dva lučaja. Vsega skupaj je bilo v čolnu okoli petdeset oseb; za silo bi bilo mogoče še spraviti par ljudi vanj.

Atrans. Ko so lani podrli v Radečah pri Zidanem mostu ladjo stare župne cerkve, ki je bila baje sezidana v 11. veku, so dobili ondi v zidu tri rimske kamne z napisi: en votivnik in dva nagrobnika. Muzejski ravnatelj dr. Jos. Mantuani opisuje v „Carnioli“ (1912, 2) te najdbe in prihaja do sklepa, da je bil votivni kamen, ki nosi napis „Savo et Atranti“, posvečen dvema božanstvom, ki sta se častili v teh krajih, namreč Savu in Atrantu. Da bi bil ta „Savus“ bog reke Save, in ne Sava sama, menda ne bo kdo rad oporekal. Manj je podprta pisateljeva trditev, da so tu omenjeno drugo božanstvo, katero so ljudje tudi po božje častili, stare Trojane. Piše namreč: „S tem napisom se je torej pomnožilo število dokazov za odličnost, ki so jo imele stare Trojane, in pa za dejstvo, da so jim izkazovali božansko čiščenje, kakor Savi.“ Stvar utegne biti drugačna. Najbrže je na Trojanah stal nekaj kak tujec, v katerem so častili boga Atranta (Trojane), ne more se pa zato reči, da so ljudje Trojanam izkazovali božansko čiščenje. Verjetno je celo, da čiščenje Atrantra ni bilo znano samo na Trojanah, kjer so imeli prenočišče rimski trgovci

in cestinarji, ki so prišli od Italije, ampak že drugod po naših krajih. Prav brez vsake mistifikacije je lahko poročilo, da so Atrantu posvečen kamen našli tudi nad Sočo pri Solkanu. Še celo to je mogoče, da je Atrant kaj v sorodu z Jadranom, bogom morja. Kaj pa, če se je dveh vodnih bogov spomnil stari Radečan, ki je večkrat strmel nad vodno silo Save in Savinje pri Zidanem Mostu? Če se je Rimljan Julius Justus priporočal trojanskemu bogu Atrantu, je to pač storil z istim prepričanjem, kakor prebivavci starega Čakovca pri Ogulinu, ki so postavili altar na čast geniju municipija Metulum, katerega razvaline nekateri iščejo pri Hrenovicah. Kdor hoče o teh stvareh kaj več izvedeti, naj čita ravno izišli drugi zvezek lista „Carniola“, ki prinaša precej zanimive zgodovinske stvarine v obeh deželih jezikih. M. T.

Kašelj preneha popolnoma od sveže pripravljene Kneipovega čaja proti kašlju. Cena zavoju 1 krono. Dobiva se vedno svež samo pri lekarnarju **Vladko Bartuliću** v Zagrebu, Jelačićev trg št. 19. 160 20—9

Dolgost brzojavnih žic na zemlji. Brzjav so izumili pred 80 leti. Neverjetno hitro se je razvil, tako da dandanes brzjavna mreža preprega vso zemljo. Dolgost brzojavnih žic znaša toliko, da bi se moglo 138 krat prepreči zemeljsko kroglo ali pa napraviti 16 zvez z lunjo. Dandanes je na zemlji 130.000 brzojavnih uradov, ki odpošljejo na leto okoli 300 milijonov brzojav in te brzojavke prinašajo državam okrog 240 milijonov mark.

V slovo! Ker se pri svojem odhodu iz Kranja nisem mogel — žal — osebno posloviti od vseh prijateljev in znancev, jim tem potom kličem: Z Bogom! — KRANJ, dne 10. majnika 1910.

Rudolf Zeball ml.

Prodaja se hiša Andrejevočeva v Zg. Bitnu

pripravna za kako obrt radi družinskih razmer. V njej se izvršuje več let mizarstva obrt. Več se izve istotam. 194 2—1

Naznanilo.

Častiti duhovščini in slavnemu p. n. občinstvu v mestu in na deželi najuljudneje naznanjam, da imam v svoji

kamnoseški obrti v Kranju (Kokrsko predmestje)

veliko zalogo cementnih izdelkov, kakor: bangarjev (vrat), stopnjic, korit, cevi, grobnih okvirjev i. t. d. ter sprejemam vsa cementna dela za stavbe po najnižjih cenah.

Za obilna naročila se najuljudneje priporoča

R. Jeglič

kamnosek in zalagatelj cementnih izdelkov.

175 6—3

Srečke v korist „Slovenski Straži“!

Turška srečka. Šest žrebanj vsako leto. Glavni dobiček 400.000 in 200.000 frankov.

Prihodnje žrebanje dne 1. junija 1912. l.

Mesečni obrok 4 krone 75 vinarjev.

Vsaka srečka mora zadeti najmanj 230 kron.

Že po vplačilu prvega obroka ima kupec izključno pravico do dobitkov.

Različne druge skupine srečk s 7 do 18 žrebanj vsako leto na mesečne obroke po K 3-25, K 5-50, K 11—, K 12-25 in K 23—.

Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“ gosp. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg št. 19. 179 3—2

ANTON MUROVEC

urar in trgovec z urami

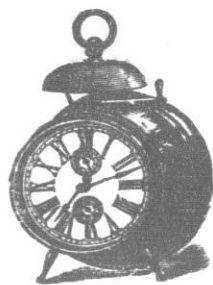
169 37—4

v Radovljici številka 24, Gorenjsko

priporoča slavnemu občinstvu vsakovrstne ure, nikel-naste, srebrne in zlate verižice, stenske ure, naj-finejše budilke z jamstvom, uhane, double- in zlate zapestnice. Dalje ima v zalogi veliko že rabljenih ur po zelo nizki ceni, za katere ravnotako jamči kakor za nove, in vsake vrste očal.

Istotako se priporoča gg. botricam in botrom za nakup birmanskih daril.

Postrežba točna in solidna. Cene nizke. Jzber velika.

Slavni ameriški iznajditelj Edison hoče živeti 150 let.

Ko so ga vprašali, kako hoče doseči tako neverjetno visoko starost, je odgovoril: „Le s pravilnim preživljenjem.“

Brezdomno je, da največ ljudi siloma okrajša svoje življenje s slabo, nepravilno prehrano. Starost Metuzalema najdemo le še v pripovedkah, vendarle se s pravilnim načinom preživljenja da zelo mnogo doseči, kakor so to sijajno dokazali svetovnoznani učenjaki Lahmann, Priestley in Lavoisier. 180 3—2

Po temeljnih principih teh učenjakov se je pripravilo redno sredstvo Nutrigen, ki odgovarja v vsakem oziru zahtevam uspešnega preživljenja.

Nutrigen ni nobeno zdravilo, nobeno sredstvo, ki učinkuje le za trenutek, temveč redno sredstvo idealne sestave, čegar izbornost se je izkazala z analizo merodajnega kemičnega preizkuševališča.

Naj se vsako sam prepriča o velikih prednostih rednega sredstva Nutrigen.

Akoravno je zvezano z velikimi materijelnimi žrtvami, smo se vendarle odločili poslati vsakomur

zastonj za poizkus Nutrigen in zastonj poučno knjigo.

da spozna vsak, tudi najrevnejši, to redno sredstvo, ki se po pravici imenuje kralj rednih sredstev, in ga dobi zastonj in brezobvezno.

Ta izredna ponudba je veljavna le kratek čas. V interesu vsakogar je tedaj, da takoj zahteva po dopisnici za poizkus, ki je brezplačen.

Podjetje Nutrigen, Budimpešta VII., Elisabethstr. 16. odd. 185.

Moja stara izkušnja me uči in drži, da tudi za nego kože, ni boljšega mila kakor je svetovno znano **Steckenpferd lilijino mlečno milo** Bergmanna in dr., Tešin ob Labi. — Komad po 80 v. n. se dobi po vseh lekarnah, drogerijah, parfimerijah i. t. d. — Ravnotako je brez primere Bergmannova lilijina krema „Manera“ za nego nežnih, belih damskih rok; v škatljicah po 70 vin. se dobi povsod. 147 50—7

Motorno kolo

s 3 $\frac{1}{4}$ PH, skoraj novo, dobro ohranjeno, se po nizki ceni **proda v Kranju štev. 143.** —

Istotam se ceno proda 189 2—1

kolo

v dobrem stanu s prostim tekom.

Zavarovanje proti toči

prevzema po najnižjih stalnih premijah glavno zastopstvo v Gradcu, Kaiserfeldgasse 21, ogrsko-francoske zavarovalne delniške družbe v Budimpešti 188

Franco-Hongroise.

Akcijski kapital 5 milijonov kron.

Premija se lahko vplača šele po žetvi.

Škode se kulantno precejajo in takoj izplačajo.

Zanesljivi zastopniki se sprejmejo.

V smislu § 25. društvenih pravil se sklicuje

občni zbor

zadruga

„NARODNI DOM V KRANJU“

r. z. z. o. z.

na dan 18. maja ob 8.30 uri zvečer v bralni sobi „Narodne čitalnice“ v Kranju

s sledečim

dnevnim redom:

- 1.) Predsednik otvori zborovanje in imenuje zapisnikarja;
- 2.) volitev dveh overovateljev zapisnika in skrutinatorjev;
- 3.) tajnikovo poročilo;
- 4.) blagajnikovo poročilo in predložitev računskega zaključka za upravno leto 1911;
- 5.) poročilo nadzorstva in predlog glede uporabe čistega dobička;
- 6.) volitev predsednika, načelstva in nadzorstva;
- 7.) prememba pravil;
- 8.) slučajnosti.

Dostavek. V smislu paragrafa 28., točka 6 zadrughnih pravil, se morejo dati zadrughniki na občnem zboru zastopati po drugem zadrughniku na podlagi pismenega obvestila. Eden zadrughnik ne more zastopati več nego 5 članov. Računski zaključek za leto 1911 je razpoložen v zadrughnem uradu. 190

Mestna hranilnica v Kamniku. V mesecu aprilu 1912 je 152 strank vložilo 36 219 K 56 vin., 205 strank dvignilo 72 124 K 58 vin. 2 strankam izplačalo hipoteknih posojil 2.600 K — vin Stanje hranilnih vlog 2.003.212 K 62 vin. Stanje hipoteknih posojil 1.586.924 K 76 vin. Denarni promet v mesecu aprilu 1912 286 617 K 84 vin.

Največje zmagovalje življenja je brezdvomno dobro zdravje. Zdrav organizem, brezhibna moč in veselje do življenja so dragoceni zakladi, katere moramo čuvati za vsako ceno. Temu velikemu cilju ne služi ničesar bolje, kakor Nutrigen, redavno sredstvo idealne sestave, ki oživlja kri, kosti, živce in odporno silo. Nutrigen je potreben tudi zdravim, bolnik pa naravnost greši, ako svoje pojemajoče energije in svoje padle moči do življenja ne oživi z Nutrigen. Podjetje Nutrigen (Budimpešta VII., Elisabetring 16 odd. 185) pošilja vsakomur na željo polizkušno in poučno knjigo o Nutrigen zastopju.

Poslano.

Preteklo leto smo napravili v Zgornjem Brniku pri Kranju vodovod v obsegu približno 1500 metrov. Cevi in potrebni material dobavila nam je po nizkih cenah občeznana tvrdka in edini založnik svetovnih kosilnih strojev „Deering-Pr. Stupica v Ljubljani“. Čutimo se torej dolžni izraziti omenjeni tvrdki tem potom za točno in kulantno postrežbo vse priznanje.

Obenem pa priporočamo vsem onim, ki nameravajo napraviti vodovode ali nabaviti karkoli v železniško stroko spadajočega, da se obrnejo zaupno na označeno tvrdko. 126 8—5

Zg. Brnik pri Kranju, dne 3. februarja 1912.

Zorman in drugi.

Gospodje in dame!

1 krasna, pozlačena ura 2 K novejša fasone, dobro idoča, od 18 kar. zlata nobene razlike, triletno jamstvo, v življenju še nikoli pripetilo, za le K 2—, 2 kom. ur K 3-80, 1 pariška manjša pozlačena verižica 50 vin.; brez risiko, za neugajajoče vrnem denar. 192 6—1

Dobiva se po povzetju pri

Langlermanova razpošiljavnica ur
Krakovo (Avstr.) Podbrzeze 6/23 A.

Na znanje! Ker leži pri meni več stvari, po katere nihče ne pride, prosim odslej vse one, ki mi hočejo oddati kako naročilo, da na taisto vedno napišejo svoj cenjeni naslov, kajti onli naročil, ki ne nosijo naslovov, ne morem več prevzeti. Obenem tudi prosim, da naj se oddajajo naročila zvečer najpozneje do poldevetih. 185 2—2

Franz Wahrholt, Kranj.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu p. n. občinstvu v mestu in na deželi s tem uljudno naznanjam, da sem

prevzela dobroznano
gostilno „Rebolj“ v Kranju

v hiši, kjer je trgovina Fel. Urbanca.

Točila bom pristno dolensko in štajersko vino in domače vedno sveže Mengiško pivo. Posebno pažnjo bom obračala na dobro kuhinjo. Vsak čas se dobe gorka in mrzla jedila po primerni ceni. Priporočam se tudi gospodom za abonement na hrano ter jamčim za solidno in točno postrežbo. 181 3—2

Za mnogobrojen obisk se najuljudneje priporočam

Antonija Kocjan.

Izmed dobrega najboljša!

Singer Ko., delniška družba
šivalnih strojev, Kranj 56.

171 25—3

86

Potrli žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskrenoljubljeni brat, stric i. t. d., gospod

RAJKO POLLAK

c. kr. sodnik v pok.

v nedeljo, dne 5. maja 1912, ob 1. uri opoldne po dolgi, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 62. letu svoje starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Truplo dragega pokojnika bo v torek, dne 7. majnika iz hiše žalosti blagoslovljeno in potem na tukajšnjem pokopališču položeno k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v tržiški župni cerkvi.

Predragega pokojnika priporočamo v blag spomin.

TRŽIČ, dne 5. maja 1912.

Žalujoči ostali.

ZAHVALA.

Za iskreno sočutje, izkazano o priliki smrti našega ljubljenege brata, strica, gospoda

Rajko Pollaka

c. kr. sodnika v pok.

izrekamo tem potom svojo najtoplejšo zahvalo. Istotako se tudi zahvaljujemo vsem, ki so dragega pokojnika spremili k večnemu počitku.

Žalujoči ostali.

Razglas.

stavbenih parcel je naprodaj
v Kranju.

Te stavbene parcele so nastale vsled parcelacije nekda gospod Fran Omersevega stavbenega zemljišča v Kokrskem predmestju v Kranju. :: Cena je jako nizka in primerna ter znaša kupnina za posamezne parcele od 800 K naprej. :: Natančnejša pojasnila daje lasinica teh parcel, to je:

gospa Pavla Sajovic v Tacnu,
stavbenik Josip Fuso v Kranju in
odvetnik dr. Josip Furlan v Ljubljani.

191 3—1

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in Fr. Holzhaecker, konc. zobotehnik

V KRANJU

v Hlebševi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure popoldne izven velikih praznikov na razpolago. 183 19

Za prihodnje počitnice se prodasta ali zamenjata 176 3-3

eden ali dva ponija z vso opravo in z vozičkom.

Več se zve pri g. Ant. Brillyju v Kranju.

Dobro idoča gostilna

z žganjetočom in trafiko

v prometnem kraju na Gorenjskem, ob glavni cesti, blizu župne cerkve, se odda pod ugodnimi pogoji v najem. 187 3-1

Ponudbe na: Fr. Stupica v Ljubljani, trgovina z železnino in poljedelskimi stroji.

Priporoča se ::
112 13-11
trgovina

delikates in
špecerije ::
ter deželnih
pridelkov ::

Kavarna in zajutrkovalnica, kjer se dobivajo izven različnih špecialitet tudi dobra fina vina in izvrstno pivo.

Zdravko Krajnc, Kranj, „Zvezda“.

Millioni uporabljajo proti kašlju hripavosti, kataru, zasliženju, krčevitemu in hrznemu kašlju

Kaiserjeve prsne karamele s tremi jelkami. 20 24-16

6050 not. over. izpričeval od zdravnikov in privatnikov zagotavlja siguren uspeh. Zelo prijetni in dobri bonboni. Paket 20 in 40 vin., doza 60 vin. se dobi pri

KAREL ŠAVNIK, lekarna pri sv. Trojici v Kranju.

Bartuličeva zdravilska mast

se priporoča kot izvrstno in preizkušeno domače sredstvo za zdravljenje in celjenje ran, poškodbe in bolečine na koži, ker ublažuje bol in vnetje na rani, ozeblino in opekline vsake vrste, zdravi kraste, srbečico, izpušljaje po licu in telesu, rane od potu po nogah in telesu, pik od ose, bučele ali komarja, predvsem pri otrocih, kraste in izpušljaje vsake vrste. Cena škatle 50 vin., kdor pošlje 70 vin. v znamkah za eno ali 6 K za 12 vnaprej, dobi povsod poštne prosto. Dobiva se v lekarnah in pri izdelovalatelju, lekarniku Vladku Bartuliču v Zagrebu. 161 20-6

Glinaste peči

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

170 52-3 **Avgust Drelse**

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Najprimernejša birmanska darila po zelo znižanih cenah! 74 52-19

Prva delavnica ur ter trgovina z zlatnino in srebrnino

Ivan Levičnik

urar in trgovec v Kranju

Cenejše kakor po cenikih! Ne kupujem od prekupcev! Sprejem in izvršim vsa popravila natančno, solidno in po najnižjih cenah. — Istotako sprejem vsakovrstno zlatnino in srebrnino v popravilo. — Posebno se priporočam v nakup ženinom in nevestam. — Priložnostni nakup!

J. WEIBL

J. Spreitzerjev nasled. Ljubljana

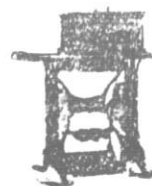
Slomškova ulica št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d.

Specijaliteta: 61 52-52

valjični zastori (Rollbalken)

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 154 52-6

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šivalne stroje in kolesa.

Ceniki na zabtevanje zastoj.

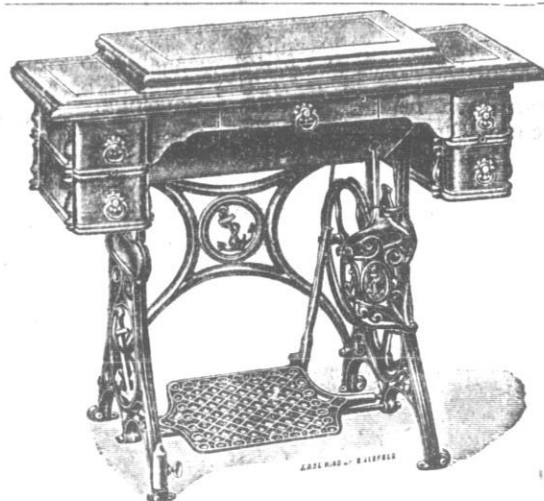

FRANC OMERSA naslednik FRANC BERJAK V KRANJU

priporoča: Zanesljivo kaljiva semena, peso, pravo „Lucerno“ in domače deteljno seme, vsakovrstne trave. Poljedelsko orodje, pluge, brane i. t. d. Zaloga železnine, kuhinjske posode, porcelana, stekla, šip, stavbenih potrebščin, Portland-cementa, oljate in suhe barve, lakov in firneža. Vedno sveže špecerijsko blago, špirit, raznovrstno žganje in deželni pridelki.

94 26-16

Prodaja na drobno in debelo!

Šivalni stroji

najnovejše vrste, najboljši in zelo ceno se dobe tudi na mesečne obroke v veliki izberi, nadalje vse potrebščine k strojem in kolesom, kakor tudi vozna kolesa pri domači tordki 156 6

L. Rebolj, Kranj

Kokriško predmestje, v hiši, kjer je spodaj trgovina Feliks Urbanc.

Najcenejša moč.

Kmetje! Mlinarji! Kolarji! Mizarji!
Ključavničarji!

Napravite takoj Astro-Boston bencin motor, prihranite si drugih delavskih moči in veliko jeze! Naprava takega motorja z motažo vred stane samo K 1000 in so stroški za eno konjsko moč samo pet do šest vinarjev.

Kmetje! proč z gepeljmi, živina pri njih veliko trpi in so stroški nasproti z motorjem desetkrat višji, z motorjem vsak lahko sam slamo reže, mlati, drva žaga in melje.

Ti neprekosljivi motorji se dobivajo edino le pri

FRAN ZEMAN :: LJUBLJANA
Dunajska cesta „pri Figovcu“.

31

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu

ohod v Gosposki ulici 2.

Obrestnje hranilne vloge po 4 1/4 %

brez vsakega odbitka. Obresti se pripisujejo glavnici polletno. Vloge v tekočem, giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila

občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim zastopom v

4 1/2 %

komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila

v zastavnih listih po

4 1/2 %

128 52-9

Eskomptuje menice denarnih zavodov in daje lombardna posojila. Prodaja lastne pupilarno-varne komunalne zadolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod ter jamči zanjo dežela Kranjska.

Uradne ure za stranke vsak delavnik od pol 9. ure popoldne do 1. ure popoldne.